

HØGSKULEN PÅ VESTLANDET SOGNDAL
Postboks 133
6851 SOGNDAL
Att.Knut Rydgren

Saksbehandler, innvalgstelefon
Linnea Karoline Vereide, 61266062

Rønnåsmyra naturreservat - Dispensasjon til måling av torvtilveksten i Rønnåsmyra i forbindelse med vegetasjonsøkologisk feltarbeid

Statsforvalteren i Innlandet gir Høgskulen på Vestlandet Sogndal v/Knut Rydgren tillatelse til måling av torvtilveksten i Rønnåsmyra naturreservat i forbindelse med vegetasjonsøkologisk feltarbeid i Rønnåsmyra naturreservat, med hjemmel i § 48 første ledd i naturmangfoldloven. Feltarbeidet gjennomføres som en del av forskningsprosjektet REPEAT (REthinking sustainable land use of PEATland). Tillatelsen gjelder for feltsesongene: 2022, 2023 og 2024. Tillatelsen er gitt på bestemte vilkår som er beskrevet nedenfor.

Søknaden og bakgrunn

Vi viser til deres søknad av 22. april 2022, om å få tillatelse til å studere torvtilveksten i restaurerte områder og intakte områder i Rønnåsmyra naturreservat i forbindelse med forskningsprosjektet REPEAT (REthinking sustainable land use of PEATland).

Høgskulen på Vestlandet har i forbindelse med dette forskningsprosjektet fått tillatelse til å gjennomføre vegetasjonsøkologisk feltarbeid i Rønnåsmyra, jf. vedtak av 11.03.2022. Vi viser til tidligere vedtak for mer informasjon om forskningsprosjektet.

Denne søknaden anses som en tilleggssøknad til dette prosjektet da stipendiaten (Catharina Vloon) som skal jobbe med forskningsprosjektet også ønsker å studere torvtilveksten i restaurerte områder og intakte områder i Rønnåsmyra naturreservat, i tillegg til artssammensetningen av planter i reservatet. Torvtilveksten er en svært viktig egenskap for ei myr ettersom den sier mye om myras tilstand. Dette vil være verdifull kunnskap for forvaltningen.

Målingen av torvtilveksten vil skje ved å sette små børster i et utvalg av de 95 fastrutene. Trolig vil det være nødvendig å sette ned flere børster per rute, men det blir først avklart i felt. Det totale antall børster blir trolig mellom 100-200 stk. (se illustrasjonen side 2). Børstene er ca. 10-15 cm lange, og svært tynne, og mye av strukturen vil være under myroverflata. Toppen på den delen som stikker opp over myroverflata vil være beskyttet slik at dyr ikke kan skade seg på dem. Lengden på den delen som stikker over myroverflata, måles på starten av vekstsesongen (starten av mai), og på slutten av vekstsesongen (siste halvdel av september). En regner med at det tar en dag å få installert børstene ved starten av eksperimentet, og en halv dag til å fjerne dem igjen når eksperimentet er

slutt. Selve målingen av torvtilveksten (på starten og slutten av vekstsesongen) vil trolig ta en dag. Det er stor fordel å kunne måle dette over flere år, slik at en får dekket opp variasjonen mellom år. Det er ønskelig at torvtilvekst-undersøkelsen går over 2-3 felt-sesonger (altså 2022-2024).

Figure S1. **Brush wires** were used to measure length increment of *Sphagnum* mosses. In the start of the season the brushes were inserted into the *Sphagnum* carpet by first pressing the bristles into a narrow tube that was then inserted down between shoots without disturbing the shoots or peat. When the tube was pulled out and the wire held in place the bristles spread and attached to the vegetation. The length of the wire was then measured (season start height), and measured again at the end of the season (season end height), and the difference between these measurements is the length increment (LI). In the autumn a moss core was collected to obtain bulk density (BD). LI and BD are the two parameters needed to calculate NPP ($LI \times BD = NPP$). Illustrations: F. Bengtsson

Illustrasjonen viser hvordan børstene er plassert i myra. Hentet fra søknaden.

I tillegg må det installeres små ikke-permanente grunnvannsbrønner, fordi torvtilveksten påvirkes sterkt av avstanden til grunnvannsspeilet (ATG). Dette er en faktor som en må ta hensyn til når en skal analysere torvtilveksten. Det er derfor nødvendig å måle ATG noen ganger igjennom feltsesongen i utvalgte punkter langs transektene med fastruter. Disse målingene vil stort sett foregå samtidig med målingene av torvtilveksten.

De ikke-permanente grunnvannsbrønnene er smale plastrør (2-4 cm i diameter) som dyttes ned i myra til ca. 1 meter dybde. Ca. 30 cm vil stikke opp over myroverflaten. Disse rørene vil ikke påvirke myras egenskaper, og de kan enkelt fjernes så snart forsøket er over. Grunnvannsbrønnene vil bli installert i hver ende av de 7 transektene med fastruter, og med 1-2 av de i midtre deler av transektene. Totalt vil det være mellom 21-28 slike brønner i myra.

Lovgrunnlag

Rønnåsmyra naturreservat ble opprettet 10. mai 1979. Formålet med fredningen er å bevare:

- a) et nedbørsmyrkompleks av typen eksentrisk høgmyr som har en svært regelmessig oppbygging.
- b) et område med et karakteristisk og interessant fugleliv.

Jf. kap. IV punkt 1 i verneforskriften er vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, fredet mot enhver skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Videre er fuglelivet, herunder fuglenes reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse utover det som følger av vanlig fri ferdsel, jf. kap. IV punkt 2.

Alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår er forbudt, jf. kap. IV punkt 3.

Det er i verneforskriften ikke hjemmel til å gjennomføre det omsøkte forskningsprosjektet innenfor Rønnåsmyra naturreservat, og tiltaket må derfor vurderes etter § 48 første ledd i

naturmangfoldloven (nml.). Etter denne kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Videre jf. nml. § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingen skal fremgå av beslutningen.

Statsforvalterens vurdering

Rønnåsmyra naturreservat er et mindre naturreservat i Grue kommune, hvorav hele naturreservatet er registrert som naturtypen «Intakt lavlandsmyr i Innlandet» med verdi som svært viktig (A). Det er knyttet et interessant og rikt fugleliv til naturreservatet, og det er et yngleområde for rødlistede arter som vipe (CR), storspove (EN) og hettemåke (CR). I tillegg er også åkerrikse (CR) og nattergal (NT) registrert her. Rønnåsmyra har i lang tid, siden 1973, vært preget av grøfting, men i 2020 ble disse grøftene tettet og myra restaurert på oppdrag fra Statsforvalteren i Innlandet.

Av forarbeidene til naturmangfoldloven framgår det at nml. § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen trukket opp i vernevedtaket. Nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilåårene er kumulative, det vil si at begge vilåårene må være oppfylt for at Statsforvalteren kan dispensere for omsøkte tiltak. Det at vilåårene er oppfylte, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering.

Nml. § 8 sier at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Med bakgrunn i naturfaglige registreringer (NiN-kartlegging av området i 2018) og fagrapporter om verdiene i naturreservatet, samt generell kunnskap om sårbarhet og forstyrrelser i området, samt registreringer av naturtyper og arter i tilgjengelige naturbaser, mener Statsforvalteren å ha tilstrekkelig kunnskap gjeldende reservatets biologiske mangfold. «Føre-var-prinsippet», jf. nml. § 9 vektlegges derfor her i mindre grad.

I og med at vegetasjonen og dyrelivet i naturreservatet er vernet, er det viktig at omsøkte tiltak ikke medfører forringelse av verneverdiene. Forskningsprosjekter bør derfor om mulig legges til utenfor naturreservater fordi verneformåålene er knyttet opp mot et intakt økosystem uten forstyrrelser der arter gis muligheten til fri og naturlig utvikling i området. Vi ser i denne saken at det er svært aktuelt å fortsette arbeidet med de vitenskapelige undersøkelsene i Rønnåsmyra, og at det er svært aktuelt å se nærmere på torvtilveksten for å kunne predikere hvor lang tid det tar før myra er restaurert. Denne informasjon vil være interessant for forskningen, men også være nyttig for forvaltningen. Arbeidet som gjøres med å restaurere myrer og våtmarker i Norge, og vil bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget i verneområdet. Statsforvalteren vurderer at informasjonen som forskningsprosjektet vil kunne gi, er ønskelig informasjon som kan bidra til bedre kunnskapen om myra og hvordan den utvikler seg, og bidra til en bedre forvaltning av dette naturreservatet, men også andre reservater hvor det er gjennomført eller planlagt restaurering.

Statsforvalteren gav i vedtak av 11. mars 2022 tillatelse til å gjennomføre vegetasjonsøkologisk feltarbeid i Rønnåsmyra naturreservat, som blant annet omfattet prøvetaking av arter og gjenfinning av de 95 fastrutene i felt. Det ble i den forbindelse vurdert hvilken effekt tiltaket ville kunne få for artene/populasjonene som ble hentet inn, og for den ekstra ferdselen som ville forekomme i

reservatet. Statsforvalteren vurderte da at noen få prøver av enkelte arter, som kunne medføre at det bestemte individet ble noe svekket, trolig ville være av mindre betydning for artens populasjonsstørrelse/overlevelse i reservatet, og videre at ferdselen i reservatet i forbindelse med prosjektet var begrenset og ville ligge innenfor hva området ville tåle så lenge vilkårene i vedtaket ble fulgt.

Det søkes nå om å få satt ut utstyr i reservatet for å måle torvtilvekstene og avstanden til grunnvannsspeilet (ATG). Tiltaket vil medføre at det vil være noe mer ferdsel og at mer forskningsutstyr i reservatet igjennom de tre feltsesongene prosjektet foregår. Ferdsel i forbindelse med utsetting av børstene og grunnvannsbrønnene, samt ettersyn og måling av disse på starten og slutten av vekstsesongen, vil kunne være forstyrrende for fugl- og dyrelivet. Det er ikke ferdselsforbud i reservatet, men det er ikke tillatt å forstyrre dyrelivet unødige. Etter at utstyret (børstene og grunnvannsbrønnene) er utplassert i reservatet, vil ferdsel i reservatet forekomme en gang på starten og en gang på slutten av vekstsesongen for å måle tilveksten, samt noen ganger i løpet av sesongen for å måle grunnvannsspeilet. Grunnvannsspeilet vil i hovedsak bli målt samtidig med målingen av torvtilveksten, og eventuelt noe få sporadiske ganger igjennom sesongen dersom tiltakshaverne er i området.

Ferdselen vil kunne være forstyrrende, men vil likevel være begrenset til den nordlige delen av naturreservatet hvor prosjektet gjennomføres, og til kun noen få dager i løpet av feltsesongene. Det er også lagt opp til at en måler tilveksten tidlig på sesongen (april/mai) og i slutten av sesongen (siste halvdel av september), som da vil være utenfor de mest sensitive periodene av året med tanket på reiretablering, hekking og vår-høsttrekk. Statsforvalteren vurderer derfor at ferdselen er innenfor rammen av hva området kan tåle av belastning, jf. nml. § 10, men vil likevel sette vilkår om at det ikke skal forekomme mer ferdsel i naturreservatet en strengt nødvendig for å gjennomføre undersøkelsene, og at en viser generell aktsomhet ovenfor vegetasjon, samt annet dyre- og fugleliv i forbindelse med feltarbeidet. Videre forutsetter vi at målingene av torvtilveksten skjer så tidlig og så sent på vekstsesongen som mulig, for å være minst mulig forstyrrende for dyrelivet. Det opplyses om at selve målingen av torvtilveksten vil ta ca. en dag, i tillegg til at det vil ta en dag å installere børstene i myra ved starten av eksperimentet og en halv dag for å fjerne dem når eksperimentet er over.

Det omsøkte tiltaket er en del av forskningsprosjektet REPEAT (REthinking sustainable land use of PEATland) som ledes av Høgskulen på Vestlandet. Slike typer søknader i forbindelse med forskning er sjeldne, og vi anser det derfor ikke som problematisk å tillate det omsøkte tiltaket, og vi vurderer at det ikke vil medføre en uheldig presedens. Vi vil sette vilkår om at alt av utstyr som benyttes til prøvetakingen av arter i reservatet skal være rene for å unngå spredning av fremmede arter, jf. nml. § 12. Statsforvalteren vurderer at utstyret ikke vil få noen negativ påvirkning på myra og naturverdiene der, da utstyret vil bli beskyttet for å unngå at det skader fugler og andre dyr som kan finnes i området. Videre setter vi vilkår om at alle børster og grunnvannsbrønner fjernes med engang prosjektet er ferdig, slik at det ikke vil være igjen permanente installasjoner. Når det gjelder nml. § 11 om at «kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver», ser ikke Statsforvalteren at det er relevant i saken.

Statsforvaltere er svært interessert i resultatet av prosjektet, og forutsetter at vi får tilsendt en rapport på resultatet av feltarbeidet etter endt prosjektperiode. Vi vil også sette vilkår om at eventuelle registrerte arter i forbindelse med feltarbeidet legges inn i Artsobservasjoner/Artskart slik at ny artskunnskap blir gjort tilgjengelige for både forvaltning og allmenheten.

På bakgrunn av ovennevnte vil Statsforvalteren gi søker tillatelse til å gjøre ytterligere feltarbeid på Rønnåsmyra i forbindelse med forskningsprosjektet REPEAT som beskrevet i søknaden.

Statsforvalteren vurderer at selv om tiltaket vil medføre noe mer aktivitet i reservatet og at mer utstyr vil bli liggende i felt igjennom prosjektperioden, så vurderer vi at den ekstra aktiviteten vil være begrenset og ligge innenfor hva området tåler i form av påvirkninger og forstyrrelser.

Statsforvalteren vurderer at tiltaket vil ikke være strid med vernevedtakenes formål og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. nml. § 48. Det er spesielt vektlagt at resultatet av undersøkelsene vil være av stor nytte for forvaltningen.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir Høgskulen på Vestlandet v/Knut Rydgren tillatelse til måling av torvtilveksten i Rønnåsmyra naturreservat i forbindelse med vegetasjonsøkologisk feltarbeid i Rønnåsmyra naturreservat, med hjemmel i § 48 første ledd i naturmangfoldloven. Feltarbeidet gjennomføres som en del av forskningsprosjektet REPEAT (REthinking sustainable land use of PEATland). Følgende vilkår er knytt til tillatelsen:

1. Tillatelsen gjelder for feltsesongene: **2022, 2023 og 2024.**
2. Tillatelsen gjelder for søker og de som skal gjennomføre feltarbeidet.
3. Tillatelsen gjelder for utplassering av inntil: 100-200 børster og 21-28 små grunnvannsbrønner innenfor fastrutene som er plassert i den nordlige delen av reservatet, samt målinger av disse i løpet av feltsesongene.
4. Det skal utvises en generell aktsomhet ovenfor vegetasjon, samt annet dyre- og fugleliv i forbindelse med feltarbeidet.
5. Målingene skal utføres så tidlig (før 1. mai) og så sent (etter 15. september) på vekstsesongen som mulig dersom forholdene i reservatet tilsier at det er mulig.
6. Ferdsel i naturreservatet i forbindelse med prosjektet skal ikke forekomme mer en strengt nødvendig, for å begrense unødig forstyrrelser på dyrelivet.
7. Utstyr som benyttes i reservatet skal være rene for å unngå spredning av fremmede arter.
8. Utstyr som stikker opp over myroverflaten skal skjermes/beskyttes slik at de ikke utgjør en fare for dyrelivet.
9. Etter at prosjektperioden er over (høsten 2024), skal alt av utstyr (grunnvannsbrønner og børster) som er satt ut i reservatet, fjernes.
10. Det skal ikke benyttes motoriserte kjøretøy i reservatet i forbindelse med feltarbeidet.
11. Det skal lages og oversendes en rapport til Statsforvalteren som viser resultatet fra feltarbeidet etter at prosjektet er utført.
12. Registrering av arter skal legges inn i databasen Artsobservasjoner/Artskart slik at ny artskunnskap blir gjort tilgjengelige for både forvaltning og allmenheten.
13. Tillatelsen skal medbringes under felt og kunne vises frem ved kontroll.

Denne dispensasjonen gjelder kun i forhold til verneforskriften for Rønnåsmyra naturreservat. Dere må selv avklare behovet for tillatelse etter annet lovverk og grunneieres tillatelse før tiltaket kan utføres.

Klageadgang

Statsforvalteren viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Linnea Karoline Vereide
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

GRUE KOMMUNE
SNO

Postboks 94

2261

KIRKENÆR